

آپدیت تیر ۱۴۰۵

ویژه شب امتحان

نکات مهم

خلاصه

خلاصه درس بهداشت و ایمنی مدارس

منبع اصلی: کتاب بهداشت مدارس / انتشارات دانشگاه پیام نور
(مهندس اسماعیل دل پیشه)

// مناسب برای

علوم تربیتی و سایر رشته‌های مرتبط پیام نور

// نویسنده جزوه

تیم تالیف بژیک

// نوع فایل

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

// کیفیت

تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۶

ساعت مطالعه

۱۰۰٪

پوشش نکات

۵۸

صفحه مفید

فصل ۱: کلیات بهداشت مدارس

کلیات بهداشت مدارس

- ✓ اساسی‌ترین اهداف بهداشت مدارس شامل بهداشت محیط، ترویج آموزش بهداشت و ارائه خدمات بهداشتی به دانش‌آموزان است که نتیجه نهایی آن‌ها پرورش کودکانی متعادل، سالم و فاقد هرگونه اختلال فکری، جسمی و عاطفی است.
- ✓ تحقق این هدف مستلزم برنامه‌ریزی صحیح و پیوسته در مقاطع دبستان، راهنمایی و دبیرستان است تا دانش‌آموزان عادات غیربهداشتی را کنار گذاشته و عادات صحیح بهداشتی را جایگزین سازند.
- ✓ تندرستی و بهداشت باید به عنوان نوعی ارزش متعالی در زندگی تلقی شود.

تعریف بهداشت مدارس (سازمان جهانی بهداشت): مجموعه اقداماتی است که به‌منظور تشخیص، تأمین، حفظ و ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانش‌آموزان و کارکنان مدارس، تحت راهنمایی و سرپرستی مسئولان آموزشگاه به اجرا در می‌آید.

اهداف بهداشت مدارس

- ✓ ایجاد میل به سلامت و نشاط در کودکان و نوجوانان و آماده کردن آن‌ها برای یک زندگی توأم با سلامت.
- ✓ آموزش صحیح اصول بهداشت و تکرار مداوم عادات بهداشتی تا حدی که طبیعت ثانویه دانش‌آموزان شود.

تاریخچه بهداشت مدارس در جهان

- ۱۷۹۳ م: فرانسه به عنوان اولین کشور، طرح آموزش علمی بهداشت مدارس را تصویب و یک پزشک مسئول بهداشت مدارس تعیین کرد.
- ۱۸۲۹ م: ویلیام الکوت در آمریکا اولین مقاله راجع به مشخصات ساختمان مدارس را نوشت.
- ۱۸۵۰ م: هوراس من تدریس فیزیولوژی بدن انسان به زبان ساده را برای دانش‌آموزان ابتدایی توصیه کرد.
- ۱۸۶۸ م: هلند با استخدام دو پزشک، بهداری آموزشگاه‌ها را پایه‌گذاری کرد.
- ۱۸۹۰ م: دروس فیزیولوژی و بهداشت محیط زیست در ۴۰ ایالت آمریکا جزء برنامه رسمی مدارس شد.
- ۱۸۹۴ م: ساموئیل دارگین معاینات عمومی دانش‌آموزان را در مدارس شهر بوستون آغاز کرد.
- ۱۹۰۷ م: آغاز کار بهداشت مدارس در انگلستان تحت نظارت ادارات آموزش محلی.
- ۱۹۱۹ م: ریاست پزشکان وزارت بهداری انگلستان با حفظ سمت به ریاست بهداشت مدارس نیز منصوب شد و ارتباط بهداشت عمومی و مدارس محکم‌تر شد.

۱۹۴۲ م: قانون مربوط به بهداشت مدارس در هلند به تصویب رسید.

تاریخچه بهداشت مدارس در ایران

- ۱۲۹۹ ش: مجلس «حفظ الصحة» برای مراقبت از بهداشت عمومی به وجود آمد و فردی برای پایه‌ریزی بهداشت در مدارس انتخاب شد.
- ۱۳۰۴ ش: سازمانی به نام «صحیه مدارس» بنیادگذاری شد.
- ۱۳۱۴ ش: «صحیه مدارس» به عنوان واحدی مشخص وابسته به وزارت معارف شد.
- ۱۳۱۵ ش: نام سازمان به «بهداری آموزشگاه‌ها» تغییر یافت.
- ۱۳۱۶ ش: بهداشتی آموزشگاه‌ها به دانشکده پزشکی دانشگاه تهران وابسته گردید.
- ۱۳۱۸ ش: بهداشتی آموزشگاه‌ها از دانشکده پزشکی منتزع و به وزارت فرهنگ الحاق شد.
- ۱۳۵۰ ش: انستیتوهای تکنولوژی اولین آموزشگاه عالی بهداشت مدارس را در تهران تأسیس نمودند.
- پس از انقلاب اسلامی: امور بهداشت آموزشگاه‌ها از وزارت آموزش و پرورش منتزع و به وزارت بهداشت و بهزیستی محول گردید.
- ۱۳۶۰ ش: بهداشت مدارس در اداره کل بهداشت مادر و کودک ادغام و «اداره کل بهداشت خانواده و مدارس» تشکیل شد.
- ۱۳۶۹ ش: اداره کل تغذیه و هماهنگی بهداشت مدارس در آموزش و پرورش تأسیس گردید.

ضرورت اجرای برنامه‌های بهداشت مدارس

- ✓ کثرت و انبوهی جمعیت دربرگیرنده برنامه‌ها که حجم بالایی از جامعه را تحت پوشش قرار می‌دهد.
- ✓ آسیب‌پذیری افراد تحت پوشش (کودکان و نوجوانان) که نیاز به مراقبت ویژه دارند.
- ✓ نقش مهم و سازنده اجرای صحیح برنامه‌ها در ارتقاء سطح سلامت دانش‌آموزان و سهولت عرضه خدمات به صورت حاشیه‌ای در متن اساسی آموزش.

اصول کلی خدمات بهداشت مدارس

- ✓ آموزش بهداشت، ارائه خدمات بهداشتی درمانی لازم و توجه به بهداشت محیط مدارس.

آموزش بهداشت در مدارس

- ✓ مدرسه به عنوان محیطی مطمئن، نقش بسیار سازنده‌ای در پرورش انسان‌ها و فراهم ساختن زندگی سالم دارد و دانش‌آموزان باید آموزش بهداشت را یکی از کارهای سازنده زندگی روزمره بدانند.
- ✓ موفقیت در اجرای برنامه آموزش بهداشت مستلزم همکاری کارشناسان بهداشت، پزشک، پرستار، دندانپزشک،

مربی بهداشت، کارشناس تغذیه و کارکنان گروه بهداشت آموزشگاه‌ها است.

- ✓ اهداف آموزش بهداشت: آموختن عادات بهداشتی مطلوب، مبارزه با بیماری‌های واگیر، تربیت روحی/جسمی/اجتماعی سالم و تفهیم لذت‌بخش بودن زندگی.
- ✓ آموزش بهداشت از طریق متون و مواد درسی، وسایل کمک آموزشی، آموزش‌های اتفاقی و آموزش‌های اختصاصی میسر است.

ارائه خدمات بهداشتی درمانی در مدارس

- ✓ برنامه‌های مراقبت بهداشتی در سه بازه زمانی تنظیم می‌شوند:
- ✓ کارهای سالیانه: تعیین رابط بهداشتی از بین دانش‌آموزان، تنظیم پرونده بهداشتی محیط فیزیکی و تشکیل پرونده بهداشتی برای دانش‌آموزان تازه وارد.
- ✓ کارهای ماهانه: تهیه و تنظیم فرم آمار ماهانه مربوط به عملکردهای بهداشتی محیط کار.
- ✓ کارهای روزانه: پرداختن به خدمات بهداشتی فردی دانش‌آموزان.
- ✓ مراقبت بهداشتی از دهان و دندان تمام دانش‌آموزان باید تحت پوشش قرار گیرد و آزمایش سنجش بینایی از کلیه دانش‌آموزان با هدف شناسایی عیوب انکساری (تهیه عینک رایگان یا راهنمایی والدین) انجام شود.
- ✓ همفکری با آموزگاران برای شناسایی دانش‌آموزان مشکوک به کم‌شنوایی و سنجش شنوایی آن‌ها، و همچنین شناسایی دانش‌آموزان با مشکلات فراگیری یا بهره هوشی کمتر.
- ✓ پیشگیری و کنترل بیماری‌ها با تکمیل واکسیناسیون، جداسازی به موقع دانش‌آموزان مبتلا به بیماری‌های واگیر و اجازه بازگشت در زمان مناسب.
- ✓ انجام معاینات بهداشتی متناوب برای بیماریابی و تشخیص عوارض پنهان یا بیماری‌های مزمن، همراه با صدور کارت درمان و بیمه برای دانش‌آموزان.

بهداشت محیط مدارس

- ✓ مدرسه فضای اجتماعی خاصی است که رشد شخصیت کودکان در پناه روش‌های آموزش صحیح، فضای فیزیکی مطلوب و محیط مساعد روانی پایه‌گذاری می‌شود.
- ✓ افزایش مستمر تعداد دانش‌آموز و کاهش امکانات سبب شده کمتر به ضوابط کیفی فضای آموزشی توجه شود، در حالی که محیط مدارس عامل اصلی در بروز مسائل بهداشتی متعددی است که بر رفتار و کیفیت تربیت دانش‌آموز مؤثر است.
- ✓ کارشناسان بهداشت معتقدند یک سیاست جامع تندرستی باید هم نیازمندی‌های علمی دانش‌آموزان و هم امکانات فنی، اجتماعی و محیط سالم مدارس را مدنظر قرار دهد.

